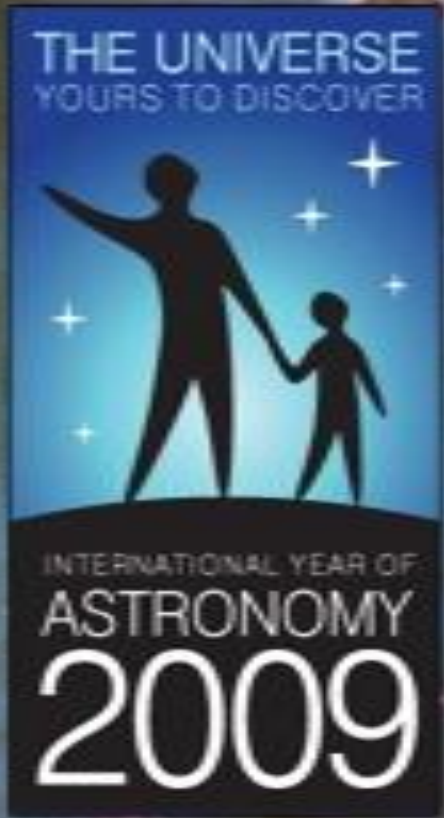

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

International
Astronomical
Union

Partners for the International Year of Astronomy 2009

Çevirenler : Figen YILMAZ & Arif SOLMAZ

DAY2009 boyunca Astronomi'de öne çıkan gelişmeler

Astronomi düzenli olarak yeni keşiflerin yapıldığı, dinamik ve sürekli-değişen bir bilim dalıdır. Dünya genelinde binlerce astronom bilgilerimizi ilerletmek için çalışmaktadır.

2009, Dünya Astronomi Yılı'dır veya kısaca DAY2009. Bir çok uzay görevi ve göksel olayın dört gözle beklendiği bir devrede Evren hakkında birşeyler öğrenmek için mükemmel bir zaman dilimi.

DAY2009 süresince geceleyin gökyüzünde neyin görünür olacağından Evren'i keşfe çıkacak en son uzay görevlerine kadar astronomide gerçekleşecek bazı gelişmelere göz atalım.

2009 Başlangıcı: Hubble Bakım Görevi

Hubble Uzay Teleskopu Dünya çevresindeki yörüngede dolanan bir gözlemevidir. İnanılmaz görüntüler elde etmiş ve hayret verici beceriler ortaya koymuştur.

En son aletlerle yola devam edebilmek için bakım görevlerine ihtiyaç duymuştur.

2009 yılında, Bakım Görevi 4 Hubble'ı kontrol edecek, yeni aletlerle donatacak ve ömrünü en azından beş yıl uzatacak.

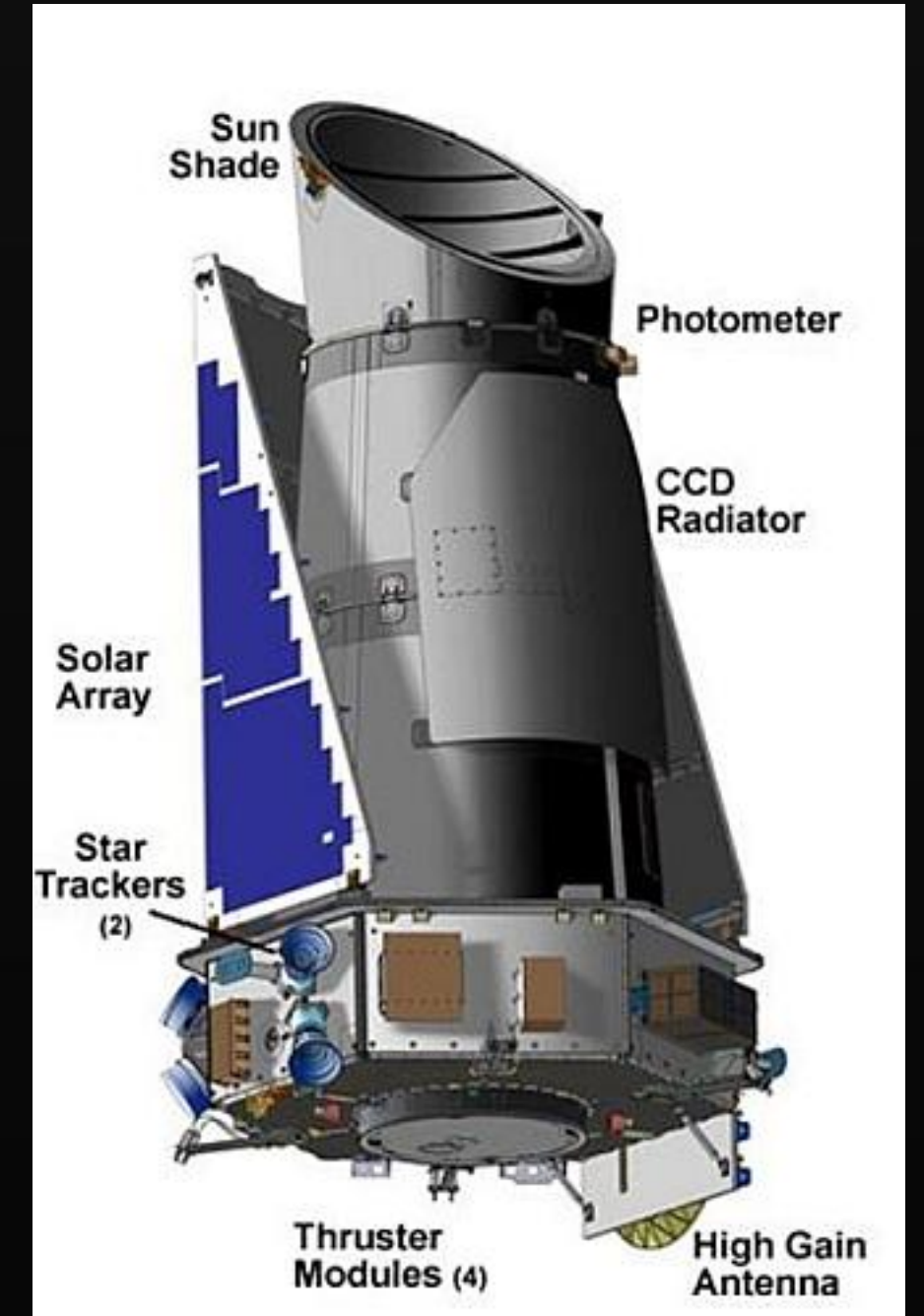
Credit: ESA

Mart: Kepler Görevi

Kepler uzak yıldızların etrafında dolanan Dünya-benzeri gezegenleri araştırmak için tasarlanan heyecan verici bir görevdir.

Bunu yıldızları izleyerek ve ışıklarındaki ani sönükleşmeleri görerek yapacak, bu bir gezegenin yıldızının önünden geçip ışığını biraz engellemesinin işaretidir.

Kepler uzayda konuşlanarak Güneş etrafındaki yörüngesinde Dünya'yı takip edecek. Bu şekilde Dünya Kepler'in görüş alanına girmemiş olacak.

Credit: NASA

Nisan: Herschel

2009 yılında Herschel Uzay Gözlemevi'nin fırlatışını göreceksiniz. Gökyüzünde uzak-kızılötesi ve milimetre-altı dalgabandındaki -bölgeleri- çalışmak üzere donatılmıştır.

Galaksi ve yıldız oluşumuyla, Güneş Sistemi'mizdeki atmosferler konularında uzman olacak.

Herschel en azından üç yıl ve umut ediyoruz ki daha uzun süre işlevsel olacak.

Credit: ESA (Image by AOES Medialab);
background: Hubble Space Telescope,
NASA/ ESA/ STScI

Nisan: Planck

Herschel Planck uydusuyla beraber fırlatılacak. Görevi Büyük Patlama'dan arta kaldığı düşünölen kozmik mikrodalga fon ışınımını gözlemek.

Ayrıca galaksi kümelerinin bir kataloğunu oluşturacak, Galaksimizin ötesindeki parlak radyo ve kızılöte kaynaklarını gözleyecek ve Güneş Sistemi'mizde yer alan gökcisimlerini araştırarak.

Credit: ESA-CNES-Arianespace / Optique Vidéo du CSG - L. Mira

Nisan: Ay Yörünge Kaşifi

Ay Yörünge Kaşifi (Lunar Reconnaissance Orbiter), ya da kısaca LRO'nun, önemli bir görevi var: Ay'ın etrafında dolaşarak gelecekte yapılacak insanlı görevler için kullanılabilecek iniş bölgeleri aramak.

LRO fırlatılırken sırtında taşıyacağı şey Ay Krater Gözlemi ve Algılama Uydusu -Lunar CRater Observation and Sensing Satellite (genellikle LCROSS olarak kısaltılır) olacaktır. Bu alet fırlatılan sonda parçasının bir Ay kraterine çarpmasından sonraki suyu arayacak.

Credits: NASA.

2009-ortası: Kanarya Adaları Büyük Teleskopu

2009 yılında yeni bir gözlemevi bilimsel çalışmalara başlayacak. Gran Telescopio Canarias (Kanarya Adaları Büyük Teleskopu) adlı gözlemevini inşa etmek yedi yıl sürdü.

Tek bir cam parçası gibi çalışacak olmasına rağmen, aslında birincil aynası 36 adet altıgen parçadan oluşuyor.

Diğer yıldızların etrafındaki gezegenler, uzak gökadalar, ve hatta kara delikleri araştırmak için kullanılacak.

Credit: H. Raab

Temmuz: Güneş Tutulması

22 Temmuz 2009'da, bir çok insan 21. yy'ın en uzun Güneş Tutulması'na şahit olacak.

Hindistan, Bangladeş ve Çin'i kapsayan bir bölgeden görülecek.

Tam tutulma anı 6 dakika 39 saniye sürecek.
Eğer daha uzun bir tutulma istiyorsanız
Haziran 2132 yılına kadar beklemek
zorunda kalacaksınız!

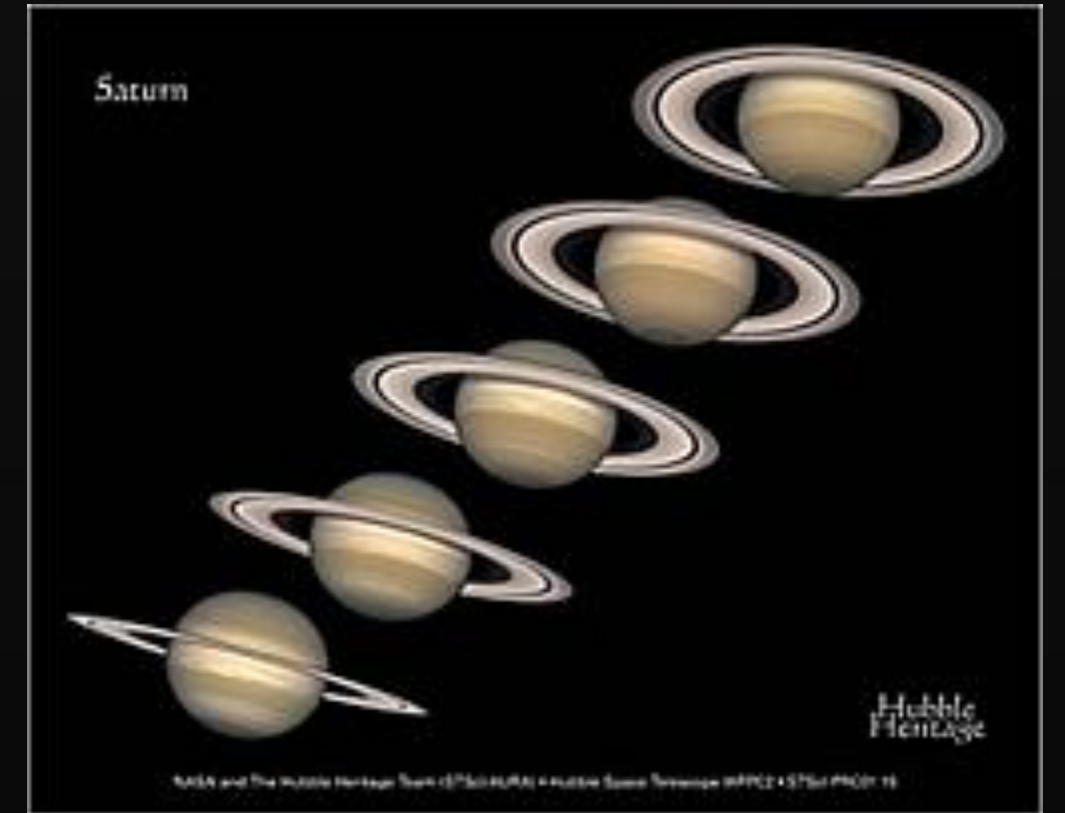
Credit: Luc Viatour

Ağustos: Halkasız Satürn

Satürn belki de en iyi muhteşem halkalarından dolayı bilinir. Yaklaşık 11,000 km genişliğinde, ama sadece 20 metre kalınlığındadırlar.

Dünya ve Satürn Güneş'in etrafında dolanırken, halkalı gezegenin Dünya'dan görünüşü değişir. Ağustos boyunca ve Eylül başlarında, halkaları zor göreceğiz.

Daha da incelip, görülemez hale gelecekler!

Credits: NASA/ESA and The Hubble Heritage Team STScI/AURA)

Eylül: Ay'ları olmadan Jüpiter

Amatör astronomların bildiği gibi, küçük bir teleskopu olan herhangi biri Jüpiter gezegenini ve onun en parlak dört ayını (uydusunu) görebilir. Gaz devinin etrafında, iğne deliği gibi ufacık ışık şeklinde görünürler. İlk kez 1610 yılında Galileo tarafından görüldüler.

2 Eylül gecesi geç saatlerde, Kuzey yarıküredeki çoğu gözlemci bir kaç saatliğine Jüpiter'i ayları olmadan görebilecek, ya hepsi doğrudan önde veya gezegenin arkasında olacaklar - çok nadir bir manzara gerçekten!

Credit: Bresson Thomas

Credit: NASA/JPL/DLR

Ekim: Büyük Hadron Çarpıştırıcısı

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı Dünya'nın en büyük ve en yüksek-enerjili parçacık hızlandırıcısıdır.

Kütleçekimi, karanlık madde ve diğer acayip bir çok şeyi araştırmak için inşa edildi.

2008 yılında çalışmaların aksamasına neden olan teknik bir arıza meydana geldi. Parçacıklar arasındaki çarpışmaların Ekim 2009'da devam etmesi bekleniyor.

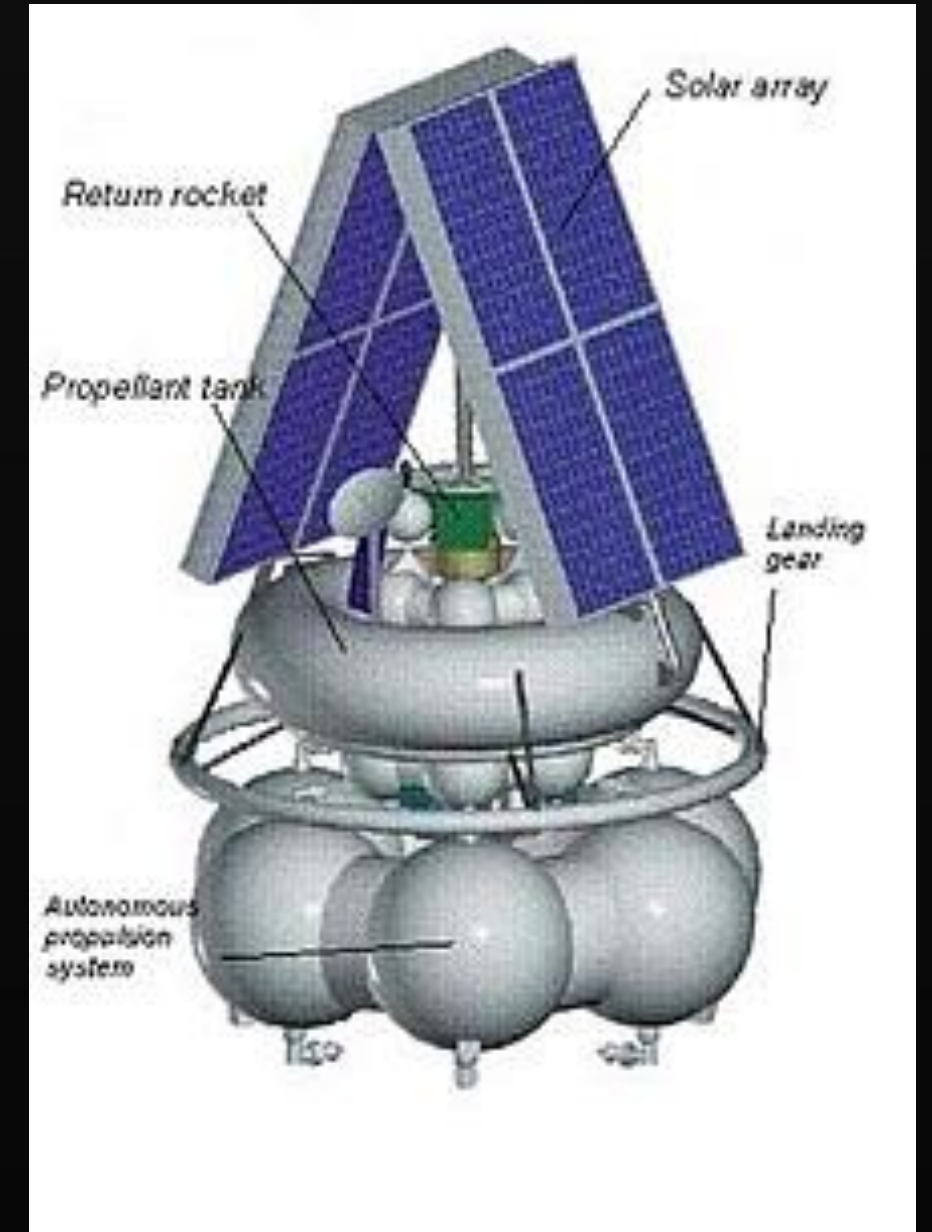
Credits: Maximilien Brice, CERN

Ekim: Phobos-Grunt

İddialı Rus Phobos-Grunt görevi 2009 yılında Mars'a gönderilecek.

Mars'ın uydusu Phobos'a inmek için tasarlandı, yüzeyden örnekler alacak, ve araştırılması için 2012 de Dünya'ya getirecek.

Phobos-Grunt yüzeye inmeden önce Mars sistemini araştırmak için yörüngede birkaç ay geçirecek.

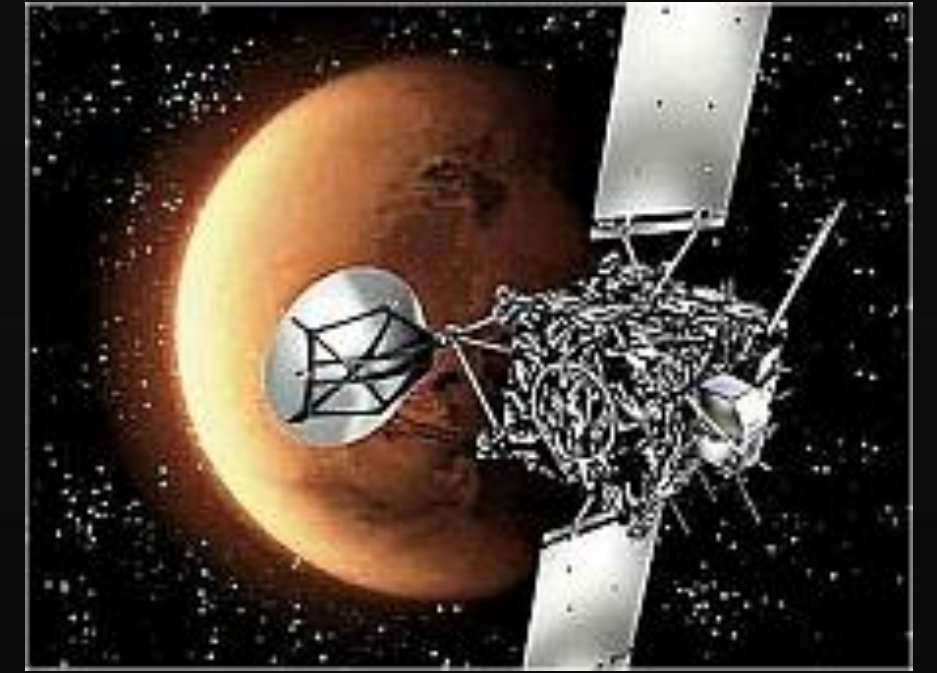
Credit: Babakin Science and Research Space Center

Ekim: Yinghuo-1

Çin Yinghuo-1 görevi Phobos-Grunt ile beraber fırlatılıyor.

Bir yıl boyunca Mars gezegenin yörüngesinde dolanarak kızıl gezegenin dış çevresini araştırarak.

Yinghuo-1 110kg ağırlığında ve güneş panelleriyle çalışıyor.

Credit: ynet.com

Credit: NASA

Kasım: Leonid Meteorları

Açık bir gecede bir "kayan yıldız" görebilmek için yeteri kadar şanslı olabilirsiniz; Dünya'nın atmosferinde yanan bir kozmik enkaz parçası.

Gökyüzü-gözlemcileri her Kasım ayında Leonidler olarak bilinen bir meteor (kayan yıldız) yağmurunun tadını çıkarırlar.

Bazı astronomların kısa süreliğine saatte 500 meteorun görülebileceği tahminleri özellikle 2009 yılındaki Leonidler'i daha da eğlenceli kılmakta!

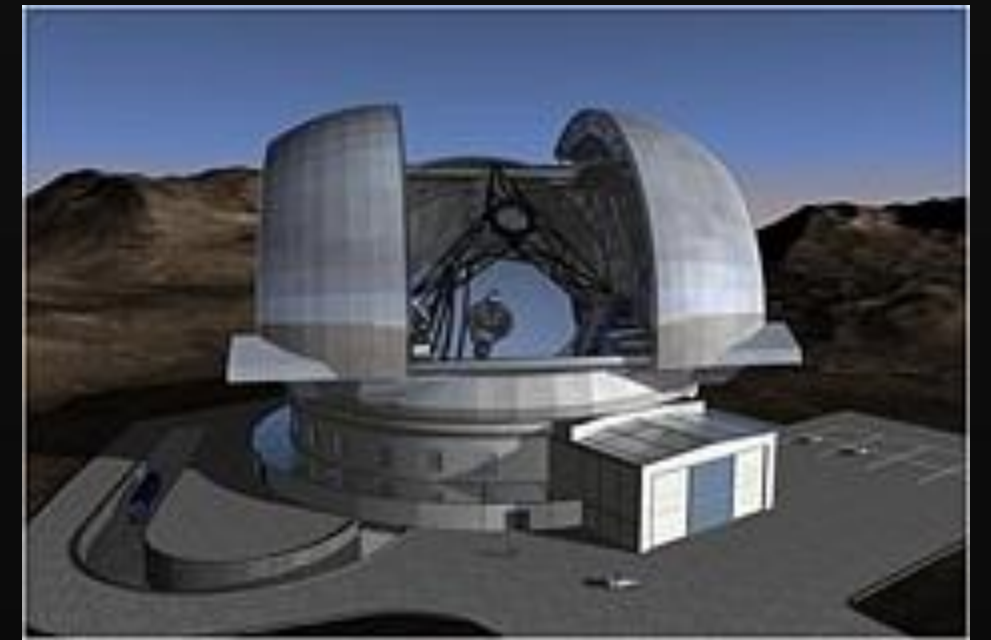
Credits: Babak Tafreshi/Dreamview.net

2009 Sonu: E-ELT Yer Seçimi

Avrupa Güney Gözlemevi Dünya'nın en büyük yer-bazlı teleskopları projesini yürütüyor. Avrupa Çok Büyük Teleskopu adlı yeni bir tanesi planlanıyor.

Dünya'daki en büyük optik/yakın kızılöte teleskop olacak.

2009'da, teleskopun nerede inşa edileceğine karar verilecek. Arjantin, Şili, Fas ve İspanya ülkelerini içeren bir çok seçenek var.

Credits: ESO

Bu, sadece yıl içinde olacakların şeylerin küçük bir seçimiydi. Dikkat edilecek daha çok uzay görevi ve geceleyin-gökyüzü olayı var.

DAY2009 boyunca, Evren Sizi Bekliyor!

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

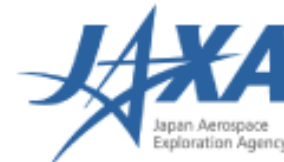
International
Astronomical
Union

www.astronomy2009.org

Küresel Sponsorlar

Organizasyonel Ortaklar

Medya Ortakları

